

Bilcza dn., 10.07.2023r.

**„Diagnoza potrzeb
Kolorowego Przedszkola w Bilczy”**

**FUNDACJA DZIAŁAJĄCA
NA RZECZ MIEJSCOWEJ SPOŁECZNOŚCI
BILCZY "KAZIMIERZ"**

Ul. Szkolna 2, 26-026 Morawica

I. WSTĘP

Indywidualna Diagnoza Potrzeb Kolorowego Przedszkola w Bilczy została przeprowadzona na potrzeby opracowania wniosku aplikacyjnego w ramach Działania 08.01 Wsparcie dla edukacji przedszkolnej programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Głównym celem jest identyfikacja problemów i potrzeb edukacji przedszkolnej w Kolorowym Przedszkolu w Bilczy. Diagnoza została przeprowadzona w okresie czerwiec-lipiec 2023 r

II. Analiza założeń polityki, Fundacji Działającej na Rzecz Miejscowej Społeczności Bilczy „Kazimierz”.

Fundacja Działająca na Rzecz Miejscowej Społeczności Bilczy „KAZIMIERZ” działa na terenie Miasta i Gminy Morawica od roku 2009. Posiada nr KRS, Regon oraz NIP.

Zadania jakie realizuje Fundacja skupiają się głównie na:

- Prowadzeniu Kolorowego Przedszkola w Bilczy;
- Integracji społeczności lokalnej;
- Wspieraniu i pomocy w realizacji inwestycji budowy kościoła parafialnego oraz innych inwestycji prowadzonych przez parafię;
- Inicjowaniu i wspieraniu działań ukierunkowanych na rozwój i popularyzację kultury fizycznej, sportu, rekreacji, nauki i oświaty, kultury i sztuki, a także rozrywki;
- Organizowaniu pomocy społecznej szczególnie w zakresie poradnictwa rodzinnego, ochrony zdrowia i życia, przeciwdziałaniu różnego rodzaju uzależnieniom oraz pomoc osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej;
- Wspieraniu i prowadzeniu działalności charytatywnej;
- Promocji miejscowości Bilcza;
- Wspieraniu wszechstronnego rozwoju społeczeństwa oraz działalności na rzecz wspólnot i społeczności lokalnych;
- Działalności na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk marginalizowanych;
- Propagowaniu idei wolontariatu w społeczeństwie.
- Propagowanie idei równości z poszanowaniem mniejszości narodowych, równości płci,

Wymienione wyżej cele realizowane są poprzez współpracę z władzami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, kościołem parafialnym oraz przedsiębiorstwami. Ponadto poprzez udział w festynach, imprezach czy wystawach organizowane są akcje charytatywne na rzecz podopiecznych Fundacji.

III. Analiza danych statystycznych i demograficznych miejscowości wchodzących w obwód Kolorowego Przedszkola w Bilczy.

Kolorowe Przedszkole w Bilczy jako jedną z zasad rekrutacji przyjmuje dostępność miejsc w pierwszej kolejności dla dzieci zamieszkujących w obwodzie Szkoły Podstawowej w Bilczy. Dotyczy to miejscowości: Bilcza, Piaseczna Górka, Kuby Młyny, Dyminy Granice.

Z analizy danych wynika, że w latach 2020-2023 liczba mieszkańców sukcesywnie wzrasta w każdym roku rozpatrywanego okresu (patrz. Tab. 1) liczba mieszkanek była wyższa od liczby mieszkańców omawianego obszaru co również jest charakterystyczna dla Polski ogółem ze względu na znaczącą przewagę kobiet.

• Liczba mieszkańców zamieszkujących w obwodzie Szkoły Podstawowej w Bilczy z podziałem:

• Miejscowość/ lata	2020			2021			2022		
	K	M	Razem	K	M	Razem	K	M	Razem
Bilcza	2097	2059	4156	2037	2023	4060	2007	1992	3999
Dyminy Granice	285	278	563	264	267	531	243	259	502
Kuby Młyny	89	95	184	87	95	182	84	91	175
Piaseczna Górka	310	346	656	299	337	636	279	331	610

(Opis. Tab. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z gminy Morawica)

• Liczba dzieci zamieszkujących w obwodzie Szkoły Podstawowej w Bilczy urodzonych w latach:

Miejscowość/ lata	2010	2020	2021	2022
Bilcza	73	45	38	40
Dyminy Granice	8	8	12	6
Kuby Młyny	3	4	1	1
Piaseczna Górka	12	6	6	6

(Opis. Tab. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z gminy Morawica)

• Liczba dzieci zamieszkujących w obwodzie Szkoły Podstawowej w Bilczy urodzonych w latach:

Miejscowość/ lata	2020			2019			2018			2017		
	K	M	Razem	K	M	Razem	K	M	Razem	K	M	Razem
Bilcza	24	21	45	22	18	40	26	39	65	38	30	68
Dyminy Granice	3	5	8	5	2	7	2	4	6	2	5	7
Kuby Młyny	1	3	4	1	1	2	0	1	1	0	2	2
Piaseczna Górka	3	3	6	3	6	9	6	2	8	2	6	8

(Opis. Tab. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z gminy Morawica)

- **Liczba dzieci w wieku 0 - 15 lat zamieszkujących w obwodzie Szkoły Podstawowej w Bilczy**

Miejscowość/ lata	2022		
	K	M	Razem
Bilcza	412	438	850
Dyminy Granice	75	57	132
Kuby Młyny	11	17	28
Piaseczna Górka	66	69	135

(Opis. Tab. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z gminy Morawica)

- **Analiza rekrutacji do Kolorowego Przedszkola w Bilczy w latach:**

Rok szkolny	Liczba dzieci przyjętych	Liczba dzieci nieprzyjętych	Razem chętnych
2019/2020	205	14	219
2020/2021	211	36	247
2021/2022	213	42	255
2022/2023	217	40	257
2023/2024	225	12	237

(Opis. Tab. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z rekrutacji Kolorowego Przedszkola w Bilczy)

IV. Charakterystyka Kolorowego Przedszkola w Bilczy

Fundacja Kazimierz w Bilczy prowadzi Kolorowe Przedszkole od 2010r. Początkowo był to Punkt Przedszkolny z 1 oddziałem liczącym 19 dzieci (9 dziewczynek i 10 chłopców), mieszczącym się w budynku szkoły podstawowej w Bilczy. W wyniku dynamicznego rozwoju miejscowości Bilcza, kolejne lata przynosiły coraz większe zapotrzebowanie na edukację przedszkolną i liczba oddziałów zwiększyła się kolejno do 3, a w 2014r. wychodząc naprzeciw rosnącym potrzebom wybudowano nowy budynek dla przedszkola oraz żłobka, który Fundacja „Kazimierz” dzierżawi go od gminy Morawica. Powstało dodatkowe 4 oddziałów. Liczba 175 miejsc dostępnych w Punkcie Przedszkolnym okazała się jednak za mała i wynajęto kolejne 2 pomieszczenia w hali sportowej mieszczącej się przy szkole podstawowej w Bilczy, tworząc dodatkowe 2 oddziały. W wyniku powiększenia liczby oddziałów 2020r. Punkt Przedszkolny został przekształcony w Kolorowe Przedszkole w Bilczy. Obecnie placówka prowadzi 9 oddziałów; 5 znajduje się w głównym budynku przedszkola, 4 w wynajmowanych salach w budynku szkoły podstawowej (2 sale) oraz w hali sportowej (2 sale), w których opieką wychowania przedszkolnego objętych jest 217 dzieci. Na kolejny rok szkolny 2023/2024 zostało przyjętych 225 dzieci które zostały przydzielone względem wieku do 9 oddziałów przedszkolnych. Przedszkole jest czynne od 6.30 do 16.30

W bazie lokalowej przedszkola znajduje się również plac zabaw, który nie jest wystarczający dla tak dużej ilości dzieci. Przedszkole dysponuje również dużą salą-zwaną bawialnią, która w chwili obecnej służy dzieciom jako sala gimnastyczna i miejsce do imprez okolicznościowych. Potencjał pomieszczenia nie jest jednak wykorzystany, stąd koncepcja stworzenia sali integracji sensorycznej. Cały kompleks przedszkola jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Funkcję dyrektora placówki pełni mgr Urszula Wróblewska, która kieruje 32 osobową kadrą 20 nauczycieli i 12 pracowników obsługi. Wszystkie nauczycielki posiadają wykształcenie wyższe pedagogiczne w zakresie wychowania przedszkolnego. Poprzez wszechstronną edukację oraz poznawanie otaczającego świata wychowankowie uzyskują solidne podstawy umożliwiające osiągnięcie sukcesów w dalszej nauce w szkole. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola z roku na rok stale rośnie.

Kolorowe Przedszkole jest placówką niepubliczną, utrzymującą się tylko i wyłącznie z subwencji Gminy, pracownicy pedagogiczni zatrudnieni są w oparciu o umowę o pracę. Rodzice ponoszą koszt wyżywienia, dzienna stawka 14.50 zł. Nie są pobierane opłaty od rodziców za opiekę przedszkolną, jedynym wpływem są wpłaty za dodatkowe godziny pobytu dziecka w przedszkolu (1zł/h), po 5 godzinnym okresie realizacji podstawy programowej wynikający z ustawy. Daje to około 3000 zł miesięcznie. Kwota przeznaczana jest na zasilenie bieżących wydatków. Z posiadanego budżetu nie ma możliwości wprowadzenia zajęć dodatkowych ponieważ wystarcza on tylko na bieżące opłaty i utrzymanie pracowników (brak karty nauczyciela). W chwili obecnej w przedszkolu prowadzone są zajęcia dodatkowe: religia, wychowanie fizyczne (w grupach 5-6 latków), zajęcia logopedyczne tylko dla dzieci ze wskazaniem z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz obserwacji własnej nauczycieli, łącznie jest to grupa 45 dzieci. Wszystkie zajęcia prowadzone są nieodpłatnie.

Z uwagi na zwiększającą się liczbę dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych a także poszerzające się wymagania dotyczące rozwijania zainteresowań dzieci w przedszkolu istnieje konieczność wprowadzania zarówno zajęć specjalistycznych wynikających z orzeczeń i opinii jak i zajęć dodatkowych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań. Przedszkole ze względu finansowych nie ma możliwości zatrudnienia osób z zewnątrz do prowadzenia wyżej wymienionych działań.

Przedszkole nie posiada w swoich zasobach niezbędnego sprzętu do prowadzenia zajęć dodatkowych, nie ma wyposażonej sali przyrodniczej, chemicznej, brak wyposażenia sali do prowadzenia integracji sensorycznej (jest potencjał w postaci dużej sali fitness). Plac zabaw jest nie wystarczający dla tak dużej ilości dzieci, nie posiada miejsca oraz urządzeń wspomagających wszechstronny rozwój dziecka w tym integracji sensorycznej (posiadamy nowe miejsce które może zostać zaadaptowane na plac terapii sensorycznej). Przedszkole posiada potencjał w postaci pomieszczenia do organizacji zajęć logopedycznych, lecz potrzebuje ona adaptacji oraz wyposażenia. W przedszkolu pracuje 20 nauczycieli

o podstawowym, koniecznym wykształceniu do pracy z dziećmi. Pięciu nauczycieli wyraziło chęć podniesienia swoich kompetencji zawodowych w postaci studiów podyplomowych oraz kursu. Kierunki wybranych studiów podyplomowych ściśle łączą się z potrzebami edukacyjnymi wynikającymi z diagnozy.

Przedszkole do tej pory wzięło udział tylko w jednym projekcie z zakresu „Nauki, edukacji oświaty i wychowania 2023”, organizowanym przez Urząd Marszałkowski pt. Zrozumieć własne dziecko”- warsztaty dla rodziców. Projekt jest w trakcie realizacji.

V. Cel diagnozy i jej zakres

Celem ogólnym diagnozy jest określenie zapotrzebowania na poszerzenie oferty edukacyjnej oraz wyodrębnienia obszarów wymagających szczególnego wsparcia w Kolorowym Przedszkolu w Bilczy. Diagnoza została oparta na:

- Analizie aktualnych danych zastanych w przedszkolu: liczby dzieci z uwzględnieniem tła historycznego (ostatnie 3 lata)
- Analizie danych statystycznych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Morawica w odniesieniu do obwodu szkoły podstawowej w Bilczy
- Analizie dokumentacji przedszkolnej: statut, regulaminy, wnioski z nadzoru
- Analizie dokumentacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wymagających doraźnego wsparcia.
- Analiza ankiet, kwestionariuszy, wywiadów wniosków z nadzoru oraz obserwacji własnych na temat obszarów wymagających szczególnego wsparcia, które mają znaczący wpływ na ogólny rozwój psychoruchowy dzieci.
- Analizie ankiet dla nauczycieli i rodziców, wywiadów, obserwacji własnych na temat zajęć dodatkowych prowadzonych w Kolorowym Przedszkolu.
- Analiza zainteresowań dzieci w opinii rodziców i obserwacji nauczycieli.
- Analiza zapisów dokumentów: Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030, standard kompetencji cyfrowych „DigComp”

Zakres diagnozy obejmuje.

- analizę potrzeb dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych
- analizę potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub wczesne wspomaganie rozwoju,
- analizę zapotrzebowania na zajęcia specjalistyczne, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia dzieci,
- analizę bazy wyposażenia przedszkola pod kątem udzielania wsparcia terapeutycznego, dydaktycznego, szczególnie pod kątem dostępu do działań eksperymentalnych, samodzielnego eksplorowania otoczenia przez dzieci, zdobywania wiadomości matematycznych, przyrodniczych, ekologicznych,
- analizę przygotowania nauczycieli pod kątem pracy terapeutycznej oraz korzystania z nowych narzędzi wspierających edukację, zwłaszcza pod kątem dzieci wymagających wsparcia, rozwijania szczególnych uzdolnień i rozwijania zainteresowań.

VI. Analiza szczegółowa badanych zagadnień:

- Na rok szkolny 2023/2024 przyjęto do przedszkola 225 dzieci- dzielone na 9 grup (każda grupa liczy ok 25 dzieci). Wśród zakwalifikowanych 54 dzieci pochodzi z rodzin wielodzietnych.

Liczebność grup przedstawia się następująco.

Grupa I Sówki – 3 Latki: 12dz./12ch 1 dziewczynka z orzeczeniem + WWR (w tym)

Grupa II Smerfy - 3 Latki: 12dz/12ch

Grupa III Gumisie – 4 Latki 13dz / 12 ch

Grupa IV Biedronki – 5 Latki 12 dz/13ch

Grupa V Pszczółki - 5 Latki 12 dz/13 ch

Grupa VI Żabki – 4/ 5 i Latki 11 dz/ 15 ch

Grupa VII Jeżyki – 6 Latki 16 dz/ 9 ch 1 orzeczenie o niepeł. chłopiec

Grupa VIII Wróble – 6 Latki 13 dz/12ch 1 dziewczynka z orzeczeniem + WWR

Grupa IX Skrzaty – 6 Latki 13 dz/ 13ch 1 orzeczenie o niepeł. Chłopiec + 3 orzeczenia z WWR 1 DZ/2 CH

Wszystkich dzieci 225: 114 dziewczynek , 111 chłopców,

- **Diagnoza w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej**

ORZECZENIE o potrzebie kształcenia specjalnego posiada 5 dzieci:

- 3 lata - dziewczynka - słabo słyszająca
- 6 lat - chłopiec - zespół Aspergera.
- 7 lat - chłopiec – autyzm atypowy
- 7 lat - dziewczynka - niepełnosprawność ruchowa w tym afazja
- 7 lat – dziewczynka - autyzm atypowy

Wyżej wymienione dzieci 7-letnie zostały odroczone od obowiązku szkolnego ze względu na brak gotowości do podjęcia nauki z powodu posiadanych deficytów.

ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI posiada 2 dzieci:

- 6 lat - chłopiec – cukrzyca 11 I
- 6 lat - chłopiec – choroby neurologiczne 10 N oraz choroby kardiologiczne 07 S

Wszystkie dzieci posiadające orzeczenia w zaleceniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oprócz, zajęć rewalidacyjnych i korekcyjno- kompensacyjnych mają zalecone zajęcia integracji sensorycznej z powodu wielu zauważalnych deficytów w tym obszarze.

Wczesne Wspomaganie Rozwoju (WWR) – konieczność wspomagania posiada 5 dzieci, w zaleceniach u każdego z dzieci są zajęcia logopedyczne oraz integracji sensorycznej.

OPINIĘ z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej posiada 22 dzieci: 13 dziewczynek i 9 chłopców. Dzieci posiadające opinie, to dzieci, objęte pomocą psychologiczno– pedagogiczną ze względu na deficyty, które wpływają na nieharmonijny rozwój dziecka. Z opinii wnika, że najczęściej są to deficyty w zakresie komunikacji, logopedyczne, zaburzenia integracji sensorycznej, współpracy w grupie, braki w sprawności manualnej, problemy emocjonalne.

Przedszkole zatrudnia od września 2022r psychologa, który obserwuje dzieci (w trakcie zabawy, nauki, jedzenia itp.) analizując dokumentację, notatki własne. Ilość propozycji wizyt w poradni skierowanych do rodziców potwierdza, że coraz więcej dzieci wymaga stymulacji w zakresie sprawności manualnej, sprawności fizycznej oraz w zakresie kontaktów emocjonalno- społecznych. Szczególną uwagę zwraca na nasilające się problemy komunikacji w tym wady wymowy. W bieżącym roku szkolny wizytę w poradni zaproponowano rodzicom **25 dzieci**. Zauważono, że przedszkolaki najczęściej mają problemy z:

- Emocjami i kontaktami społecznymi spowodowane brakiem umiejętności społecznych oraz trudnościami komunikacji werbalnej.
- Trudności w koncentracji uwagi
- Zwiększona wrażliwość na dotyk
- Zmniejszona koordynacja i sprawność ruchowa
- Unikanie aktywności fizycznej (ćwiczenia gimnastyczne) jednocześnie zauważalna nadruchliwość dzieci, brak wyciszenia.
- Zaburzenia odżywienia, wybiórczość pokarmowa
- Trudności dydaktyczne – zapamiętywanie, obniżona sprawność manualna

- Utrudnione kontakty z rówieśnikami, wycofanie
- Nadmierna agresja

Większość z zauważonych trudności zdaniem nauczycieli i specjalistów może wynikać z zaburzeń integracji sensorycznej czyli spójności rozwojowej dziecka, różnicowania bodźców odbieranych ze środowiska zewnętrznego.

- **Diagnoza w obszarze prowadzonych zajęć dodatkowych oraz argumentacja potrzeby ich poszerzenia.**

W chwili obecnej w przedszkolu prowadzone są zajęcia dodatkowe tj: religia, wychowanie fizyczne (w grupach 5-6 latków), zajęcia logopedyczne, tylko dla dzieci ze wskazaniem z poradni psychologiczno- pedagogicznej oraz obserwacji własnej nauczycieli i specjalistów jest to grupa 45 dzieci. Wszystkie zajęcia prowadzone są nieodpłatnie.

Z przeprowadzonej diagnozy potrzeb jednoznacznie wynika, że oferta zajęć dodatkowych jest nie wystarczająca. Badanie ankietowe rodziców wykazało, że **82 % badanych** uznają, iż istnieje potrzeba wprowadzenia zajęć dodatkowych. **100%** badanych zapisałoby dzieci na zajęcia dodatkowe w celu rozwijania wszechstronnego rozwoju dziecka.

Jako priorytetowe okazały się zajęcia: **gimnastyki korekcyjnej (60% badanych) , integracji sensorycznej (60% badanych), kulinarne – zdrowe nawyki żywieniowe (50% badanych), terapia ręki (50% badanych), matematyczne (60% badanych), ekologiczno– przyrodnicze (55%), programowanie i robotyka (60%)**. Bardzo podobny wskaźnik wynika z wywiadu z nauczycielami oraz z obserwacji psychologa. Jako problem rodzice wskazują pogłębiające się u dzieci wady wymowy. Wsparcia logopedycznego od **przedszkola oczekuje aż 60% badanych**. Jeszcze większą potrzebę wskazują nauczyciele, którzy uważają, że ok. **75% dzieci** ma problemy z komunikacją werbalną.

Z prowadzonych obserwacji, przeprowadzonych ankiet, wywiadów z rodzicami i nauczycielami oraz psychologiem przedszkolnym jednoznacznie wynika, konieczność budowania wsparcia dla wszystkich dzieci, a w szczególności o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Nauczyciele i rodzice zauważają nasilające się problemy w sferze rozwoju fizycznego, emocjonalno- społecznego co przekłada się na funkcje poznawcze dzieci.

- **Zajęcia gimnastyczne**

Z badania ankietowego wynika, że **60%** badanych uważa, iż wprowadzenie zajęć z gimnastyki korekcyjnej wpłynęłoby pozytywnie na ogólny rozwój fizyczny dzieci. Usprawni narządy ruchu, poprawi sprawność fizyczną, a korekcja wad postawy wpłynie pozytywnie na dalsze funkcjonowanie dziecka oraz wyrobi pozytywne nawyki dbania o narządy ruchu.

W obecnej chwili dzieci w grupach 5, 6 letnich (6 grup) mają zajęcia wychowania fizycznego, ukierunkowane na ogólny rozwój aktywności fizycznej. Podczas zajęć nauczyciel zauważył nasilające się wady postawy u dzieci, niechęć do aktywności fizycznej skierowanej na usprawnianie narządów ruchu i ogólnej sprawności fizycznej. Z diagnozy wynika, że wszyscy nauczyciele stwierdzają, że aż **90% dzieci posiada wady postawy**. Najczęściej są to: zła postawa podczas siedzenia (pozycja W), krzywienie kolan, koślawość stóp. Dzieci chętnie biorą udział w zajęciach ruchowych, ale jak wynika z wywiadu z nauczycielem w-f, wiele podstawowych ćwiczeń sprawia im trudność, co powoduje zmęczenie i wycofywanie z aktywności po krótkim czasie.

- **Zajęcia integracji sensorycznej (SI) - rozwijające wśród dzieci umiejętności porządkowania przez mózg informacji, odbieranych przez zmysły.**

Do przeprowadzenia badania nad zaburzeniami integracji sensorycznej wśród dzieci wykorzystano kwestionariusz sensoryczny (zał. 3). Na wstępie badania wykazały, że **aż 80%** badanych tylko słyszało o zaburzeniach integracji sensorycznej, ale nie zna objawów charakterystycznych dla tego zaburzenia oraz jego wpływu na procesy edukacyjne i ogólnorozwojowe dzieci. Dlatego jako wnioski do pracy z ubiegłego roku zaplanowano warsztaty dla rodziców w tym zakresie (Wrzesień 2023). Diagnoza, wskazuje na coraz częściej pojawiające się elementy zaburzeń sensorycznych wśród dzieci. Najczęściej są to: niezgrabność ruchowa (wskazanie 100% nauczycieli) i (33% rodziców), nadpobudliwość ruchowa, nadwrażliwość na hałas, nadwrażliwość na dotyk, unikanie pewnych rodzajów zabaw. Nauczyciele wskazali, że (30 dziewczynki, 40 chłopcy) 33% dzieci powinno zostać poddane szczegółowej diagnozie integracji sensorycznej, a przejawiane cechy zaburzeń wpływają na funkcjonowanie dziecka w przedszkolu i w domu.

Z wywiadu z rodzicami wynika że nie diagnozują dzieci pod kontem integracji sensorycznej z dwóch powodów; nie znajomości zagadnienia oraz kosztów związanych z diagnozą (gabinety najczęściej prywatne koszt ok. 300 zł za diagnozę). Analiza wyników potwierdza, że wśród 80% badanych rodzice zauważają co najmniej kilka cech, które mogą wskazywać na zaburzenia przetwarzania procesów integracji sensorycznych u dzieci. Do najczęściej pojawiających się zachowań, w opinii rodziców, należą: wybiórczość pokarmowa, odmawianie lub wypluwanie jedzenia, niezgrabność ruchowa- potykanie się o przedmioty, brak równowagi, nadrucliwość, brak koncentracji uwagi, częste chodzenie boso, częste lub bardzo częste wybieranie aktywności z huśtaniem, bujaniem, obracaniem; nieprawidłowa postawa podczas siedzenie- zaplatanie nóg wokół krzesła, siadanie na kolanach (litera W), podpieranie głowy. Wielu rodziców wskazało, że dziecko jest zbyt delikatne, wiotkie lub przeciwnie ociężałe- niezdarne. Powyższe zachowania wskazane przez rodziców mogą być efektem zaburzeń integracji sensorycznej. Do skierowania dziecka na terapię konieczne są jednak bardzo szczegółowe badania specjalistycznymi narzędziami. Wiele źródeł i opracowań naukowych potwierdza, że zajęcia o charakterze wspierającym procesy integracji bardzo pozytywnie stymulują wszechstronny rozwój dziecka. Wszyscy nauczyciele i specjaliści na podstawie obserwacji własnych oraz doświadczenia zawodowego zgodnie wskazują na potrzebę stymulacji procesów SI wśród dzieci w Kolorowym Przedszkolu. Wszyscy rodzice wykazują chęć uczestnictwa dziecka w zajęciach rozwijających procesy integracji SI.

Z uwagi na powyższy fakt w projekcie jako priorytet zaplanowano dostosowanie sali do zajęć SI i wprowadzenie ich dla wszystkich dzieci w przedszkolu. Jako dopełnienie oddziaływań w tym obszarze zaplanowano utworzenie sensorycznego placu zabaw na świeżym powietrzu. Biorąc pod uwagę miejsce do tego przeznaczone czyli bliskie sąsiedztwo szkoły podstawowej do, której uczęszcza aż 573 uczniów dla bezpieczeństwa plac będzie ogrodzony.

- **Zajęcia logopedyczne**

Do chwili obecnej dostęp do zajęć logopedycznych miała tylko nieliczna grupa 45 dzieci (20% ogółu). Były to dzieci ze wskazania poradni psychologiczno-pedagogicznej. Z przeprowadzonej diagnozy jednoznacznie wynika, że potrzeba w tym obszarze jest znacznie większa.

Prowadzenie zajęć logopedycznych w przedszkolu jest działaniem priorytetowym w dzisiejszych czasach. Z przeprowadzonych w naszej placówce badań wynika, że zdaniem rodziców ok 60% dzieci potrzebuje stymulacji w zakresie mowy, a jeszcze wyższy wskaźnik określają nauczyciele. Z ich obserwacji wynika że dzieci przejawiają problemy w kwestii komunikacji werbalnej, w życiu codziennym. Nauczyciele wskazują, że wadę wymowy posiada aż 70 dzieci, co stanowi **32% ogółu** (30 dziewczynek, 40 chłopców). Nauczyciele oraz psycholog zauważają ogólny problem komunikacji wśród dzieci, budowa zdań, zasób słów i jakość wypowiedzi to narastający problem. Wszechobecny postęp technologii informatycznych powoduje, że wśród dzieci nasilają się wady wymowy. Konieczna jest stymulacja dzieci w zakresie poprawnej wymowy, budowania zdań, usprawniania aparatu mowy. Zajęcia wprowadzone w przedszkolu będą miały charakter zarówno zajęć usprawniających mowę, jak i formę oddziaływań terapeutycznych. Zajęcia prowadzone będą w grupach wiekowych, w miarę obserwowanych potrzeb grupy dzielone będą na mniejsze jednostki. Zabawowa forma zajęć przynosi najlepsze efekty wychowawcze, a praca w grupie powoduje większe rozluźnienie u dzieci, brak napięcia, które często towarzyszy pracy indywidualnej, dlatego proponowane przez nas zajęcia w przyjemnej dla dzieci formie mają szansę przynieść bardzo dobre korzyści dla rozwoju kompetencji komunikacyjnych dzieci.

Zajęcia logopedyczne będą miały na celu:

- usprawnianie funkcji warunkujących prawidłowy przebieg nauki mowy i mówienia;
- stymulowanie procesu nabywania kompetencji i językowych;
- usuwanie zakłóceń i zaburzeń komunikacji językowej;
- pomoc w przewyciężaniu trudności związanych z mówieniem i rozumieniem mowy;
- prowadzenie ćwiczeń kształtujących prawidłową mowę.

• **Warsztaty terapii ręki**

Diagnostując ten obszar nauczyciele wskazują, że dodatkowych ćwiczeń wymaga ogólna sprawność manualna, aż **90 dzieci** (w tym 35 dziewczynek i 55 chłopców) -41% ogółu wykazuje znaczące problemy w tym zakresie. Celem terapii ręki jest ułatwienie nauki pisania oraz rysowania, poprawnego posługiwania się przedmiotami, np. kredkami czy długopisem, regulacja napięcia mięśniowego czy koordynacja wzroku i słuchu z ruchem. Nauka czynności samoobsługowych uwarunkowana jest sprawnością fizyczną dziecka, samodzielność jest podstawą budowania pewności siebie i odważnego podejmowania nowych działań. Dziecko powinno także nauczyć się elementów własnego ciała, orientacji w przestrzeni, a także przyjmować prawidłową pozycję ciała. Powyższe cele realizowane są na warsztatach terapii ręki i w połączeniu składają się na sukces edukacyjny na dalszych etapach kształcenia. Warsztaty terapii ręki są ściśle połączone z przetwarzaniem funkcji dotykowych u dziecka, co wspiera rozwój integracji sensorycznej w obszarze zmysłu dotyku. W opinii nauczycieli i specjalistów zajęcia te byłyby uzupełnieniem i wsparciem dla całościowego rozwoju psychoruchowego wszystkich przedszkolaków.

• **Warsztaty kulinarne**

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, obserwacji codziennych posiłków, badania ankietowego rodziców zauważono że dzieci nie jedzą warzyw i owoców – nie lubią lub nie znają smaków. Często nie piją nic poza słodkimi sokami nie nauczone są picia wody, herbaty czy kakao. Częstym problemem jest przedszkolak który przez osiem godzin pobytu nie je posiłków w placówce. Z badań wynika, że problem wybiórczości pokarmowej ma aż 30% badanych. 100% badanych uznaje, że warto wdrażać zdrowe nawyki żywieniowe wśród dzieci, a zajęcia kulinarne w przedszkolu są atrakcyjną formą takich działań. Dodatkowym atutem jest

samodzielne przygotowywanie posiłków, rozwijanie samodzielności i sprawności manualnych dzieci.

- **Warsztaty matematyczne**

Z badań wynika, że aż 57% badanych wykazuje chęć zapisu dziecka na zajęcia rozwijające kompetencje matematyczne wśród dzieci. Rozwijanie umiejętności logicznego myślenia, przeliczania w zakresie adekwatnym do wieku, porównywania, wszystko w formie zabawy wpłynie zdaniem rodziców na zainteresowanie nauką matematyki.

- **Warsztaty ekologiczno- przyrodnicze**

Warsztaty ekologiczne mają za zadanie przybliżyć ich uczestnikom nie tylko samo pojęcie ekologii, ale przede wszystkim szeroko rozumiane zagadnienia związane z ochroną środowiska i zachowaniami nacechowanymi troską o naturę. Potrzebę dbałości o naturę i wdrażania wśród dzieci pozytywnych nawyków proekologicznych wykazało 99% badanych, a pozytywne wpływy obcowania dzieci z przyrodą 73% badanych. Praktyczne – warsztatowe podejście do tematów ekologiczno- przyrodniczych pozwoli dzieciom na zrozumienie tych zagadnień.

Jako element dbałości o tradycję, poszanowanie dziedzictwa regionalnego rodzice wskazują konieczność zapoznawania dzieci z historią miejscowości i specyfiki życia codziennego na wsi w dawnych czasach. Okazją do tego jest zwiedzenie Skansenu w Tokarni czy też inne wycieczki regionalne.

- **Warsztaty programowania i robotyki**

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że dzieci są zainteresowane nowoczesnymi technologiami informatycznymi. Nauczyciele z obserwacji własnych wskazują, że dzieci wymieniają się doświadczeniami, opowiadają o grach komputerowych z których korzystają, bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach wykorzystujących technologię informatyczno- komputerową np. magiczny dywan, tablica interaktywną. Również rodzice wskazują takie aktywności jako bardzo popularne i atrakcyjne, aż 68% uważa, że postęp technologiczny jest nieunikniony i należy rozsądnie wdrażać dzieci do korzystania z narzędzi informatycznych. Zajęcia programowania i robotyki prowadzone pod okiem specjalistów będą doskonałą formą do wdrażania małych dzieci do bezpiecznego korzystania z TIK.

- **Eksperymenty Młodego Chemika**

Zajęcia eksperymetalne w opinii nauczycieli i obserwacji dzieci są jedną z najatrakcyjniejszych form nauczania. Podczas nich dzieci aktywnie biorą udział w zajęciach, same przeprowadzają doświadczenia, uczą się poprzez zabawę. Z ewaluacji prowadzonych metodą eksperymentu zajęć wynika, że dzieci zapamiętują więcej informacji niż podczas zajęć tradycyjnych. Z opinii rodziców wynika, że wprowadzenie takich warsztatów będzie atrakcyjną formą rozwijania zainteresowań dzieci światem nauki.

- **Doradztwo zawodowe oraz dbałość o rozbudzanie kultury i szacunku do tradycji**

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że zarówno rodzice jak i nauczyciele zauważają pozytywne efekty w sferze rozwijania zainteresowań dzieci poprzez stwarzanie dzieciom możliwości poznawanie specyfiki zakładów pracy, wykonywanych zawodów. Praktyczne poznawanie środowiska i miejsca pracy wpływa na atrakcyjność poznawanych zawodów. Równie ważne w opinii rodziców i kadry przedszkola jest wdrażanie dzieci do kulturalnego spędzania czasu wolnego w formie wyjść do kina, teatru.

- **Integracja, akceptacja**

W odpowiedzi na problemy w sferze emocjonalnej, trudności w kontaktach społecznych, wycofanie, nadmierną agresję ale także zmniejszona koordynacja i sprawność ruchową warto zorganizować festyny integracyjne dla dzieci. Festyny przedszkolne stworzą przyjazne i otwarte środowisko, w którym rodzice mogą nawiązywać kontakty, wymieniać doświadczenia i budować relacje z innymi rodzicami, nauczycielami oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej. Różnorodne aktywności i atrakcje, będą wspierać rozwój dziecka, a wspólny udział z rodziców będzie sprzyjać ich wspólnemu poznawaniu i wzmacnianiu więzi rodzinnych mających przełożenie na zdrowy rozwój dzieci. Innym elementem pozytywnego wpływu na kształtowanie postaw prospołecznych opartych na tolerancji i wzajemnym szacunku będzie prowadzenie zajęć w postaci pogadanek o tematyce antydyskryminacyjnej, Przedszkole kładzie duży nacisk na propagowanie idei równości płci, mniejszości narodowych oraz społeczności dotkniętych trudnymi zdarzeniami losowymi (pomoc dzieciom z Ukrainy).

VII. Analiza zapotrzebowania w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli

Powyższa diagnoza problemów i potrzeb edukacyjnych dzieci wskazuje, że do przedszkola trafia coraz więcej dzieci z deficytami i zaburzeniami. Dzieci z potrzebami specjalnymi wymagają szczególnej uwagi i wsparcia ze strony nauczycieli. Ze względu na różnorodności potrzeb edukacyjnych ciągle doskonalenie umiejętności nauczycieli i podnoszenie kwalifikacji jest kluczowe dla zapewnienia najlepszej jakości edukacji. W ramach Diagnozy potrzeb w zakresie podniesienia kwalifikacji zawodowych nauczycieli wskazano najistotniejsze kierunki studiów i kursów w odpowiedzi na deficyty edukacyjne dzieci. Chęć dokończenia zgłosiło 5 nauczycieli:

1. Anna Bruśnicka – kobieta lat 42, pedagog specjalny, wicedyrektor Kolorowego Przedszkola, wyk. Wyższe pedagogiczne
  - Podyplomowe Studia Logopedyczne 4 sem.
2. Anna Kasprzycka – kobieta 46 lat , zajęcia opiekuńczo wychowawcze – nauczyciele uzupełniający, wyk. Wyższe . orzeczenie o stopniu niepełnosprawności od 2016 - nadal
  - Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka 3 sem.
3. Ewa Kleszowska – kobieta lat 47, nauczyciel, wyk. wyż. pedagogiczne
  - Integracja Sensoryczna- diagnoza i terapia dzieci 3 sem.
4. Agnieszka Skiba – kobieta lat 46, nauczyciel, wyk. Wyższe pedagogiczne
  - Diagnoza, terapia, wsparcie i edukacja osób z zaburzeniami ze spektrum Autyzmu 3 sem.
5. Anna Stróżyk kobieta lat 46, nauczyciel, wyk. wyższe
  - Kurs Trening Umiejętności Społecznych

Zdobyte przez nauczycieli kwalifikacje zawodowe pozwolą na wdrażanie zdobytej wiedzy podczas trwania projektu, a także na utrzymanie jakości kształcenia po jego zakończeniu projektu.:

VIII. Analiza dotycząca zakresu planowanego wsparcia – wyposażenie niezbędne do prowadzenia zajęć:

• Zajęcia gimnastyki korekcyjnej

Przedszkole w swoich zasobach posiada niezbędne wyposażenie do prowadzenia zajęć o charakterze gimnastyki korekcyjnej. Z powodów finansowych nie posiada jednak możliwości zatrudnienia wykwalifikowanego specjalisty do prowadzenia zajęć. Dzięki wsparciu uzyskanemu z działań projektowych możliwe będzie przeprowadzenie zajęć gimnastyki korekcyjnej, a tym samym poprawę sprawności ruchowej dzieci i rozwijanie pozytywnych wzorców dbałości o sprawność fizyczną.

• Zajęcia integracji sensorycznej

Do przeprowadzenia zajęć o charakterze integracji sensorycznej niezbędna jest adaptacja sali oraz jej wyposażenie:

1. Gotowy Zestaw wyposażenia do gabinetu terapii Integracji Sensorycznej pozwalający na prowadzenie terapii SI zróżnicowanymi ćwiczeniami. Zestaw ten zawiera standardowe podwieszenie stalowe wolnostojące.
2. Interaktywna oszroniona kolumna. Kolumna sama delikatnie zmienia kolory lub można nią sterować poprzez kontroler przewodowy, wpływa na zmysły dziecka.
3. Pysznic światła. Jeden z podstawowych elementów wyposażenia Sali Doświadczania Świata, sali sensorycznej
4. Rolety do przyciemnienia okien w sali sensorycznej 12szt.
5. Folia okleina do okien w sali sensorycznej, służąca do zaciemnienia dolnych okien 6 szt.
6. Adaptacja sali sensorycznej (malowanie, szpachlowanie farba itp.)
7. Nauczyciel do prowadzenia zajęć integracji sensorycznej
8. Zewnątrz plac integracji sensorycznej: wyposażenie, adaptacja terenu, ogrodzenie

• Warsztaty kulinarne:

1. Fartuszki kuchenne
2. Akcesoria do przygotowywania potraw (talerzyki, sztucce itp.)
3. Produkty do zajęć kulinarnych od regionalnych dostawców
4. Specjalista do prowadzenia warsztatów kulinarnych

• Warsztaty ekologiczno-przyrodnicze

1. Zestaw doświadczalny energii odnawialnej, przykładowe eksperymenty
2. Zestaw sadzonek, ziemia ogrodowa,
3. Akcesoria do pielęgnacji roślin
4. Skrzynia do przechowywania narzędzi
5. Donice, skrzynie ogrodowe, narzędzia i akcesoria do opieki nad roślinami
6. Wycieczki, warsztaty o charakterze przyrodniczym: Pszczeli Dworek, Leśne Zacisze, Domek autonomiczny w Podzamczu, Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni, Dyniowa Planeta
7. Nauczyciel do prowadzenia warsztatów.

• Kultura i sztuka- doradztwo zawodowe

1. Wyjścia, wyjazdy do zakładów pracy
2. Wjazdy do kina, teatru połączone z poznawaniem specyfiki zawodów o charakterze kulturalnym
3. Opiekunowie oraz prowadzący warsztaty

- **Zajęcia logopedyczne**

1. Wyposażenie gabinetu (lustro, program komputerowy eduSensus Logarytmika, spirometr do ćwiczeń, turbina logopedyczna, pakiet do ćwiczeń oddechowych, dmuchajka, flipper logopedyczny, zestaw do ćwiczeń oddechowych, zestaw do badania mowy, zestaw do badania lateralizacji i konwergencji akcesoria wspomagające terapię logopedyczną: piórka, słomki, balony, itp.)
2. Adaptacja gabinetu logopedycznego (zamurowanie drzwi, wybicie ścianki, oprawienie nowych drzwi. malowanie, szpachlowanie, farba, zakup drzwi itp.
3. Nauczyciel- logopeda do prowadzenia zajęć logopedycznych

- **Eksperymenty Młodego Chemika**

1. Zestaw materiałów zużywalnych niezbędnych do prowadzenia zajęć (ocet, soda, sól, barwniki, olej, balony, woreczki, ręczniki papierowe itp.)
2. Klasowe laboratoria- zestaw (kalejdoskop, pociąg elektromagnetyczny)
3. Akcesoria do prowadzenia eksperymentów: menzurki, palnik, pojemniki, kolby, bryły itp.

- **Warsztaty terapii ręki**

Materiały zużywalne (papier kolorowy, kredki, masy plastyczne, koraliki, kleje, zszywacze, bibuła itp.)

- **Warsztaty matematyczne**

Warsztaty będą obsługiwane przez firmę zewnętrzną, która zaopatrzy dzieci w niezbędne akcesoria. Częściowo finansowane z wkładu rodziców (50%)

- **Warsztaty programowania i robotyki**

1. Piankowa mata do Photona, edukacyjne puzzle
2. Robot Photon
3. Zestaw rozszerzony z matą kodowanie na dywanie

- **Warsztaty kreatywne**

Współpraca z kołem Gospodyń wiejskich, akcesoria do wykonywania prac kreatywnych: stroiki, kartki okolicznościowe itp.

- **Podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli**

1. Studia podyplomowe 4 osoby
2. Kurs kwalifikacyjny 1 osoba

- **Integracja**

1. Organizacja Festynu dla dzieci z udziałem rodziców 2 razy w trakcie trwania projektu.
2. Zakup materiałów do: malowania twarzy, tatuaży, balony, popcorn, cukier, poczęstunek.
3. Wynajem zjeżdźalni dmuchanej i organizacja gier i zabaw dla dzieci.

IX. Ostateczne wnioski wynikające z diagnozy potrzeb przedszkola w zakresie poszerzenia oferty zajęć dodatkowych w Kolorowym Przedszkolu

W wyniku przeprowadzonej diagnozy potrzeb w Kolorowym Przedszkolu określono że oferta zajęć dodatkowych jest niewystarczająca. Zarówno nauczyciele, specjaliści jak i rodzice wskazują na konieczność wprowadzenia zajęć dodatkowych w celu poprawy jakości oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych, a także wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci o specjalnych potrzebach. Określenie planowanego zakresu wsparcia w postaci zajęć dodatkowych wynika ze szczegółowo przeprowadzonej analizy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówce, analizy ankiet i kwestionariusza od rodziców, wywiadów i obserwacji własnych nauczycieli co pozwoliło na określenie deficytów rozwojowych, problemów dydaktyczno- wychowawczych, emocjonalno- społecznych oraz potrzeb w zakresie poszerzenia oferty zajęć dodatkowych w Kolorowym Przedszkolu w Bilczy.

W oparciu o przeprowadzone analizy z uwzględnieniem zapisów Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 zaproponowano najbardziej optymalny zakres form wsparcia dla dzieci i nauczycieli zapewniających podniesienie jakości edukacji w Kolorowym Przedszkolu w Bilczy.

Diagnoza wykazała potrzebę rozwijania zainteresowań dzieci ukierunkowanych na edukację przyrodniczo-ekologiczną, rozwijanie kompetencji matematycznych, wdrażanie do rozwoju umiejętności w zakresie bezpiecznego korzystania z technologii informatyczno-komputerowych, a tym samym rozwijanie zdolności w zakresie programowania i robotyki, które uznawane są powszechnie za zawody przyszłości. W odpowiedzi na problemy i potrzeby sygnalizowane zarówno przez nauczycieli jak i rodziców zachodzi konieczność rozwijania zdrowych nawyków żywieniowych wśród dzieci poprzez ich aktywne uczestnictwo w warsztatach kulinarnych. Formowanie umiejętności namulanych poprzez warsztaty tzw. terapii ręki czy też kreatywne zajęcia. Podczas badań nad potrzebami przedszkola zwrócono uwagę na szczególne zainteresowania dzieci zajęciami eksperymentalnymi i doświadczeniami, które w sposób atrakcyjny rozwijają zainteresowania światem nauki. Ponadto istotnym elementem mają być działania nakierowane na kształtowanie postaw antydyskryminacyjnych, integrację a także wspieranie szacunku dla tradycji oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. 100% badanych potwierdza że kulturalne spędzanie czasu wolnego (kino, teatr) wpływa pozytywnie na wszechstronny rozwój dziecka. Jako korzystne i atrakcyjne dla dzieci wskazano obcowanie z tradycją min. poznawanie dawnych zawodów, życia codziennego oraz promowania działalności „Kół Gospodyń Wiejskich”. Przeprowadzona diagnoza wykazała, że zajęcia praktyczne prowadzone metodą warsztatową, poparte zajęciami w terenie, wycieczkami oraz wyjściami edukacyjnymi, gdzie teoria stanowi jedynie tło, przynoszą najwięcej korzyści edukacyjnych (80% badanych). 100% badanych uważa że warto wdrażać wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe od najmłodszych lat, również”

Jako działania priorytetowe zawarte w projekcie uznano: zajęcia integracji sensorycznej podzielone na 3 bloki według metodologii SI: poznaj swoje zmysły, koordynacja ruchowa, rozwój czucia głębokiego; zajęcia ukierunkowane na poprawę wad postawy w formie zajęć gimnastyki korekcyjnej oraz zajęcia logopedyczne mające na celu szeroko rozumiane usprawnianie umiejętności komunikacyjnych i narządów mowy.

W/w formy zajęć mają bezpośredni wpływ na trudności dydaktyczno- wychowawcze dzieci, przejawiają się one aż u 31% dzieci (23 dziewczynki, 45 chłopców). Nauczyciele najczęściej wskazują na takie trudności jak: koncentracja uwagi, sprawność manualna, nadpobudliwość psychoruchowa, nadwrażliwość emocjonalna, brak komunikacji i współpracy.

Z przeprowadzonej diagnozy jak i obserwacji dotychczasowej współpracy z rodzicami, wynika, że bardzo chętnie biorą oni udział w działaniach proponowanych przez przedszkole ukierunkowanych na dobro dziecka.

**Fundacja „KAZIMIERZ” w Bilczy
Dyrektor Kolorowego Przedszkola
w Bilczy**

mgr Anna Bruśnicka

.....
Podpis i pieczęć dyrektora przedszkola

Libercyński Włodzisław

.....
Podpis organu prowadzącego

Monika Knept

.....
Podpis członka zarządu